

Nota briològica

Una nova localitat de *Conostomum tetragonum* (Hedw.) Lindb. als Pirineus

Creu Casas

Botànica. Facultat de Ciències. Universitat Autònoma de Barcelona. 08193 Bellaterra

Segons Renauld (1880) i Husnot (1884-1894), Jeanbernat havia trobat *Conostomum tetragonum* (Hedw.) Lindb. (*C. boreale* Sw.) a la Vall d'Aran, prop de l'estany Liat (2300-2400 m d'altitud), sobre roques del silurià. Renauld (1882) comunica una segona localitat dels Pirineus, sobre esquists, al pic de Sauvegarde a prop de Luchon (2400 m), procedent igualment de les recol·leccions de Jeanbernat. Ni Zetterstedt (1865) ni Spruce (1849), en llurs estudis sobre les moltes dels Pirineus, esmenten aquest tàxon. Això feia pensar que es podia tractar d'una espècie molt rara als Pirineus o fins potser desapareguda. La dificultat de trobar les mostres de Jeanbernat mantenia el dubte d'un possible error de determinació.

En el curs de les meves exploracions per les parts elevades dels Pirineus he posat un especial interès en la recerca d'aquest tàxon, per tal de comprovar la seva presència actual a Catalunya i fer correcta la seva inclusió a la llista de moltes d'Espanya. En revisar el material que havia recol·lectat el juliol de 1966, a les esclotxes de les roques, al voltant de l'estany d'Amitges (2400 m) i que havia quedat indeterminat, he tingut la sorpresa de trobar-hi una abundant mostra estèril de *Conostomum tetragonum*.

Les tres localitats esmentades són molt pròximes i totes es troben a la mateixa altitud. Casares (1915) inclou la citació de la Vall d'Aran procedent de Jeanbernat i una altre de Schimper (1860) al pic del Veleta, a la Serra Nevada. Segons Hönel (1895) aquesta darrera citació podria provenir d'una possible confusió amb *Philonotis seriata*, molta molt abundant a les parts altes de Serra Nevada, i que Schimper no esmenta. Per la mateixa raó, Casares indica que potser la de la Vall d'Aran sigui també una determinació errònia. Amb aquestes dades, la presència de *Conostomum tetragonum* a la Península Ibèrica era molt dubtosa. L'exemplar de les Agulles d'Amitges confirma la seva existència actual als Pirineus de Lleida (Casas 1986). D'altra banda, el comentari de Hönel compartit per Casares en relació a la Serra Nevada, on no s'ha tornat a trobar, pot ser correcte.

Conostomum tetragonum, element subàrtico-alpí amb àmplia distribució pel centre i pel nord d'Europa, deu ser molt rara als Pirineus. Aquestes localitats pirenenques es troben situades a l'extrem més sud-occidental de la seva àrea a Europa, ja en condicions ecològiques límit. La seva persistència als Pirineus sembla força segura ja que la zona de les Agulles d'Amitges és considerada una part molt important del Parc Nacional d'Aigüestortes i de l'estany de Sant Maurici.

Conostomum tetragonum (Hedw.) Lindb. Pallars Sobirà, Espot, Agulles d'Amitges, fissures de roques, 2400 m. UTM 31TCH3418, leg. C. Casas 1966. BCB 28886.

Agraïments

Aquest treball forma part del projecte 2211 de l'Institut d'Estudis Catalans.

Bibliografia

- Casares, A. 1915. Enumeración y distribución de las Muscineas de la Península Ibérica. Trab. Mus. Nac. Cien. Nat. Ser. Bot. 8: 1-179.
- Casas, C. 1986. Catálogo de los Briófitos de la vertiente española del Pirineo Central y de Andorra. Collect. Bot. 16: 255-321.
- Höhnelt, Fr. v. 1895. Beitrag zur Kenntnis der Laubmoosflora des Hochgebirgsteiles der Sierra Nevada in Spanien. Sitzungsberichten der Kaiserl. Akad. Wissens. Math. Natur. 104-336.
- Husnot, T. 1884-1894. Muscologia Gallica. Paris.
- Renauld, F. 1880. Notices sur quelques mousses des Pyrénées. Rev. Bryol. 7: 78-79.
- Renauld, F. 1882. Notices sur quelques mousses des Pyrénées. Rev. Bryol. 9: 20-24.
- Schimper, W.P. 1860. Synopsis Muscorum europaeorum. Stuttgart.
- Spruce, R. 1849. The Musci and Hepaticae on the Pyrenees. Ann. Magz. Natur. Hist. 103-216.
- Zetterstedt, 1865. Pyreneernas Mossvegetation. Kongl. Svenska Vetenskaps-Akad Handlingar 5: 1-51.